

Uchwała
Komisji Habilitacyjnej
z dnia 18. 04. 2023 roku
powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu
wszczętym na wniosek dr n. med. Eweliny Chawłowskiej

§ 1

Komisja Habilitacyjna, powołana przez Kapitułę Kolegium Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu uchwałą nr 158/2022, z dnia 29 grudnia 2022 roku, działając na podstawie art. 221 ust.10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2022.574 z późn. zm.) oraz § 2 ust.1 uchwały nr 34/2021 Senatu Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu z dnia 24 lutego 2021r. w sprawie określenia zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w zw. z § 3 ust. 3 uchwały nr 83/2021 Senatu Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu z dnia 26 maja 2021 r, po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku stwierdza, że aktywność naukowa oraz osiągnięcie naukowe zatytułowane „*Ocena alfabetyzmu zdrowotnego, wiedzy i zachowań zdrowotnych w wybranych populacjach*” stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej i wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania dr n. med. Ewelinie Chawłowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu

UZASADNIENIE

Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały zawierający uzasadnienie stanowi jej integralną część.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....
(podpis Przewodniczącego Komisji Habilitacyjnej)

Uzasadnienie

Osiągnięcie naukowe **dr n. med. Eweliny Chawłowskiej** stanowi cykl publikacji pt: „*Ocena alfabetyzmu zdrowotnego, wiedzy i zachowań zdrowotnych w wybranych populacjach*”

Kandydatka posiada w swym dorobku następujące osiągnięcia:

1. Autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports (JCR)* – 12, w tym 4 zaliczone do cyklu publikacji.
2. Autorstwo lub współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach międzynarodowych lub krajowych nie umieszczonych w bazie JCR – 28, w tym prace oryginalne bez IF – 6.
3. Sumaryczny *Impact Factor* publikacji naukowych według listy *Journal Citation Reports* – 52,942, w tym 16,097 punktów za prace stanowiące podstawę wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W 9 pracach Habilitant/ka jest pierwszym autorem, Sumaryczny *Impact Factor* tych prac wynosi 29,036 punktów (w tym 16,097 – cykl prac stanowiący podstawę do habilitacji), 681 punktów MNiSW.
4. Liczba cytowań publikacji według bazy *Web of Science (WoS)* – 68/ 66 bez autocytowań
5. Indeks Hirscha opublikowanych publikacji według bazy *WoS* – 4.
6. Punktacja wg klasyfikacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 1383 punktów.
7. Kierowanie krajowymi i międzynarodowymi projektami badawczymi – Rolę kierownika pełniła w 2 projektach:
  1. Projekt doktorski „Stres i wypalenie zawodowe wśród menadżerów szpitali w Wielkopolsce”. Badania własne numer 501-01-441-4533- 50093. Akademia Medyczna im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.
  2. Projekt badawczy „Promocja zdrowia jamy ustnej dzieci i rodziców” (03/02/7102/2) finansowany ze środków statutowych Fundacji na rzecz Zdrowia Populacyjnego i Międzynarodowego.

8. Współwykonawca w realizacji projektów badawczych krajowych – Uczestniczyła jako wykonawca w 2 kolejnych projektach:
  1. Projekt międzyuczelniany „Zachowania żywieniowe a występowanie nadwagi i otyłości wśród uczniów poznańskich liceów” (502-06-04409518-04349) finansowany wspólnie przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Akademię im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz Akademię Rolniczą im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu.
  2. Program profilaktyczny wczesnego wykrywania miażdżycy tętnic kończyn dolnych, finansowany przez Ministerstwo Zdrowia w ramach „Narodowego Programu Wyrównywania Dostępności do Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego na lata 2013-2016 POLKARD”.
9. Udział w międzynarodowych projektach badawczych –
  1. Członek panelu ekspertów w projekcie „PEN - Policy Evaluation Network” (JFA PEN/I/PEN14/04/2019) finansowanym z funduszy Komisji Europejskiej.
  2. Udział w projekcie badawczym „Hospital at Night” (kodowanie i analizowanie danych) w Institute of Work Psychology, University of Sheffield w Wielkiej Brytanii. 2004 r.
  3. Projekt badawczy dotyczący zachowań zdrowotnych i zdrowia jamy ustnej mieszkańców regionu Singida, razem ze Szpitalem Regionalnym w Singidzie, a także Uniwersytetem w Mwanzie (Bugando). 2018r.
10. Czynny udział w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych-
Aktywne uczestnictwo- 17 konferencji, w tym wykłady na zaproszenie – 8:
  1. Poznań, 22 II 2022 r. Konferencja „Autyzm w domu i w szkole”. Temat wystąpienia: „Stosowana Analiza Zachowania: Przegląd metod i doświadczenia z USA”. Brittany Fechner, Ewelina Chawłowska
  2. Londyn, 22 VI 2018 r. Konferencja The Association of Schools of Public Health in the European Region: Dean’s and Director’s Retreat, London School of Hygiene and Tropical Medicine, Wielka Brytania. Temat wystąpienia: “Migrants and Refugees. The Polish perspective”
  3. Palma de Mallorca, 25 V 2017 r. 15th International Summer School “Health Promotion in all environments: Research, policy and innovative education”, University of the Balearic Islands, Hiszpania. Temat wystąpienia: “Health of Refugees and Migrants in University Education. The Example of Poznań University of Medical Sciences”
  4. Wrocław, 23-24 IX 2016 r. II Kongres Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego "Farmacja 21. Farmaceuci w ochronie zdrowia". Temat wystąpienia: „Programy profilaktyczno-edukacyjne dla pacjentów w aptece.”

5. Piła, 30 III 2016 r. Wystąpienie na zaproszenie Wielkopolskiej Izby Lekarskiej. Temat wystąpienia: „Zagrożenia epidemiologiczne w sytuacji masowego przemieszczania się ludności”
6. Esslingen, 16 VI 2015 r. 13th International Summer School Health Promotion “Inequalities and Equity in Health Promotion”, University of Applied Sciences in Esslingen, Faculty of Social Work, Health Care and Nursing Sciences, Niemcy. Temat wystąpienia: “Inequalities in Global Health”
7. Bruges, 29 V 2018 r. 16th International Summer School in Health Promotion “Innovation in Health Promotion”, HOWEST University of Applied Sciences, Bruges, Belgia. Temat wystąpienia: “The use of dietary supplements”
8. Wągrowiec, 14-15 XI 2014 r. Konferencja Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej. Wykład otwarcia pt.: „Socjoekonomiczne determinanty zdrowia populacji oraz obecna sytuacja demograficzna w Polsce i na świecie”.

11. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach Naukowych:

- 2013 – 2018 Polskie Towarzystwo Zdrowia Publicznego
- 2010 – 2015 Polskie Towarzystwo Nauk o Zdrowiu

12. Staże zagraniczne w ośrodkach naukowych – liczba - 9.

1. 2002r. Staż naukowy w ramach Standing Committee on Research Exchange, The International Federation of Medical Students' Associations (IFMSA) w Department of Public Health, University of Tartu, Estonia.
2. 2004r. Stypendium 5. Programu Ramowego Komisji Europejskiej Marie Curie Fellowship w School of Health and Related Research, University of Sheffield (SCHaRR) w Wielkiej Brytanii.
3. 2005r. Wykładowca w ramach programu Erasmus (Erasmus Lecturer) w School of Health and Social Care, Jyväskylä University of Applied Sciences w Finlandii.
4. 2007r. Wykładowca w ramach programu Erasmus (Erasmus Lecturer) w School of Health and Social Care, Jyväskylä University of Applied Sciences w Finlandii.
5. 2008 r. Wykładowca w ramach programu Erasmus (Erasmus Lecturer) w Esslingen University of Applied Sciences na zaproszenie Faculty of Social Work, Health Care and Nursing Sciences.
6. 2015 r.: Ekspedycja pomocowo-badawcza do Kenii, Tanzanii i Malawi we współpracy z dr. Mateuszem Coftą. W Kenii został zainaugurowany projekt pomocowy, finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Pobyt w Tanzanii odbył się na zaproszenie dr Roberta Buckinghama z University of Michigan-Flint w Stanach Zjednoczonych a w

- Lilongwe w Malawi na zaproszenie dr. Christophera Pottera z University of Cardiff w Wielkiej Brytanii, który przebywał tam jako doradca Ministra Zdrowia Malawi. Pobyt dotyczył opracowania raportu i zaleceń do reformy szpitala Centralnego w Lilongwe.
7. 2017 – 2018: Kierownik ekspedycji humanitarno-naukowej o nazwie „Tanzania z Poznania”. W wyprawie uczestniczyło 8 profesjonalistów medycznych z Poznania, działania realizowane były we współpracy z ośrodkiem Utemini oraz Szpitalem Regionalnym w Singidzie, a także Uniwersytetem w Mwanzie (Bugando).
  8. 2019 r.: Realizacja projektu edukacji zdrowotnej i nauki języka angielskiego „Rafiki” (w suahili: przyjaciel) przygotowanego wraz z zespołem z Pracowni Zdrowia Międzynarodowego UMP, prof. Michałem Filipiakiem z Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, oraz studentami obu Uniwersytetów. Warsztaty w oparciu o grę edukacyjną „Rafiki” zostały przeprowadzone wśród dzieci i młodzieży w sześciu szkołach podstawowych w regionie Singida oraz Arusha w Tanzanii.
  9. 2022 r. Wykładowca w ramach programu Erasmus+, na zaproszenie Faculty of Social Work, Health Care and Nursing Sciences, Esslingen University of Applied Sciences w Niemczech.

13. Otrzymane nagrody i wyróżnienia

Nagrody za działalność akademicką:

1. 30 VI 2016: Brązowy Krzyż Zasługi przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę za zasługi w działalności na rzecz ochrony zdrowia.
2. 5 X 2015: tytuł honorowy Amicus Studentium. Nagroda otrzymana od studentów za „wyjątkowe zaangażowanie w proces dydaktyczny i przychylny stosunek do młodzieży akademickiej”.
3. Rok akademicki 2012/2013: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.
4. Rok akademicki 2011/2012: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.
5. Rok akademicki 2010/2011: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.
6. Rok akademicki 2009/2010: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.
7. Rok akademicki 2008/2009: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.
8. Rok akademicki 2007/2008: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.
9. Rok akademicki 2007/2008: Nagroda Indywidualna Naukowa przyznana przez Rektora

Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu za wyróżnioną pracę doktorską.

10. Rok akademicki 2006/2007: Nagroda Zespołowa Dydaktyczna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.

11. 16 XI 2002: Medal otrzymany od JM Rektora Uniwersytetu im. K. Marcinkowskiego za działalność w Studenckim Towarzystwie Naukowym.

Oraz 12 X 2002: Wyróżnienie przyznane przez Studenckie Towarzystwo Naukowe za „wkład w rozwijanie studenckiego ruchu naukowego oraz działalność na rzecz Studenckiego Towarzystwa Naukowego Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu”.

14. Czynny udział w organizacjach-...

2012 – obecnie Fundacja dla Zdrowia. Fundacja na rzecz zdrowia populacyjnego i międzynarodowego

2013 – 2014 Partnerstwo „Polska Bez Dymu”

2013 – obecnie Wielkopolskie Partnerstwo dla Zdrowia

15. Recenzowanie publikacji do czasopism o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Wielokrotnie była recenzentem publikacji w następujących czasopismach:

2016 Frontiers in Public Health (IF 6.461)

2021 BMJ Open (IF 3.006)

2020 BMC Cost effectiveness and resource allocation (IF 2.803)

2020 BMC Systematic Reviews (IF 3.136)

2021 BMC Pregnancy and Childbirth (IF 3.105)

2022 International Journal of Environmental Research and Public Health (IF 4.614).

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego składa się z cyklu czterech artykułów pod wspólnym tytułem: Ocena alfabetyzmu zdrowotnego, wiedzy i zachowań zdrowotnych w wybranych populacjach. Zostały opublikowane w recenzowanych czasopismach o łącznym IF 16,097. We wszystkich artykułach habilitantka jest pierwszym autorem.

Cykl nawiązuje do zachowań zdrowotnych, wiedzy i alfabetyzmu wśród studentów studiów medycznych, kobiet, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym oraz kobiet w ciąży.

1. Chawłowska, E.; Staszewski, R.; Zawiejska, A.; Giernaś, B.; Domaradzki, J. Actions Speak Louder Than Words: Health Behaviours and the Literacy of Future Healthcare Professionals. Healthcare 2022, 10, 1723.

Badanie dotyczyło analizy zachowań zdrowotnych studentów oraz ich alfabetyzmu zdrowotnego, rozumianego jako umiejętność zdobywania, przetwarzania i rozumienia

informacji potrzebnych do podejmowania właściwych decyzji zdrowotnych w życiu codziennym. Zaobserwowano silne zależności między wynikami skali alfabetyzmu zdrowotnego a wynikami skali IZZ (Indeks Zachowań Zdrowotnych). Najslabszą zależność wykazano między wynikiem skali alfabetyzmu a podskala praktyk zdrowotnych kwestionariusza IZZ. Może to oznaczać, że wysoki alfabetyzm nie zawsze przekładał się na takie zachowania jak regularna aktywność fizyczna czy dbałość o higienę snu. Jednym z wyłonionych wniosków jest konieczność zwrócenia uwagi studentom na trudności w zastosowaniu wiedzy w życiu codziennym oraz możliwości ich przewyciężenia, aby w przyszłości mogli pomóc pacjentom wspierać zmianę zachowań zdrowotnych.

2. Chawłowska, E.; Lipiak, A.; Krzysztozek, J.; Krupa, B.; Staszewski, R. Reproductive Health Literacy and Fertility Awareness Among Polish Female Students. *Front Public Health* 2020, 8, 499.

Badanie przeprowadzono wśród studentek sześciu poznańskich uniwersytetów na temat płodności i czynników pozytywnie lub negatywnie wpływających na płodność. Studentki wiedziały o negatywnym wpływie stresu i palenia, natomiast miały mniejszą wiedzę na temat negatywnego wpływu nieprawidłowej diety, nieregularnego rytmu dobowego czy długotrwałego wysiłku fizycznego. Uzyskane wyniki sugerują, że w stosunku do młodych kobiet należy planować interwencje rozwijające alfabetyzm zdrowotny i zachęcać je do poszukiwania informacji z rzetelnych źródeł wiedzy, takich jak profesjonaliści medyczni. Konieczne jest także zmodyfikowanie programów edukacji w zakresie zdrowia reprodukcyjnego.

3. Chawłowska, E.; Karasiewicz, M.; Lipiak, A.; Cofta, M.; Fechner, B.; Lewicka-Rabska, A.; Pruciak, A.; Gerreth, K. Exploring the Relationships between Children's Oral Health and Parents' Oral Health Knowledge, Literacy, Behaviours and Adherence to Recommendations: A Cross-Sectional Survey. *Int J Environ Res Public Health* 2022, 19, 11288.

Badanie dotyczyło zachowań rodziców i dzieci w zakresie profilaktyki próchnicowej, w tym: diety, higieny jamy ustnej oraz zachowań dotyczących poszukiwania i korzystania z opieki stomatologicznej. Dokonano również porównania zachowań profilaktycznych dzieci i rodziców. W powyższym badaniu wykazano, że zalecenia dotyczące profilaktycznych zachowań w zakresie zdrowia jamy ustnej wśród dzieci w wieku przedszkolnym są przestrzegane w niewystarczającym stopniu. Zaobserwowano także istotne zależności między praktykami profilaktycznymi u dzieci a statusem socjoekonomicznym i wykształceniem rodziców. Prewencja próchnicy odbywająca się w domu, jako najbardziej opłacalne podejście zapobiegawcze, mogłaby pomóc zmniejszyć obciążenie próchnicą dziecięcą wśród polskich przedszkolaków.

4. Chawłowska, E.; Karasiewicz, M.; Lipiak, A.; Cofta, M.; Staszewski, R.; Biskupska M.; Giernaś, B.; Zawiejska A. Oral Health Behaviours, Knowledge and Literacy of Expectant Mothers: A Cross-sectional Study among Maternity Ward Patients. *Int J Environ Res Public Health* 2022, 19(18), 11762.

Badanie przeprowadzono wśród kobiet przebywających na 31 oddziałach położniczych w województwie wielkopolskim, dotyczyły bakteryjnego charakteru próchnicy, warunków sprzyjających rozwojowi choroby próchnicowej oraz higieny zębów. Podstawowy wniosek: Poradnictwo w zakresie zdrowia jamy ustnej powinno być szeroko dostępne i zapewniane zawsze i wszędzie tam, gdzie pojawia się okazja do edukacji, przez wszystkich profesjonalistów medycznych, którzy mają kontakt z kobietami w ciąży. Wysiłki mające na celu zwiększenie alfabetyzmu i wiedzy przyszłych matek w obszarze zdrowia jamy ustnej dziecka powinny koncentrować się na: informowaniu o etiologii i zakaźnym charakterze próchnicy wraz z metodami zapobiegania infekcji; zachęcaniu do regularnych przeglądów stomatologicznych przyszłych matek i informowaniu o odpowiednim terminie pierwszej wizyty stomatologicznej dziecka. Badanie potwierdziło też istotny związek między statusem socjoekonomicznym i wykształceniem rodziców a zachowaniami profilaktycznymi, dlatego należy w interwencjach edukacyjnych zwrócić szczególną uwagę na grupy o niższym statusie socjoekonomicznym i niższym wykształceniu.

Przedstawiony cykl prac wykazał nieprawidłowości w zakresie wiedzy i zachowań zdrowotnych w wybranych grupach, a jego nowatorstwo polega na wyłonieniu czynników przyczyniających się do alfabetyzmu zdrowotnego. Dzięki temu uzyskane wyniki mogą posłużyć jako punkt wyjścia dla przyszłych interwencji edukacyjnych. Zasadne wydaje się przeprojektowanie szkolnych programów nauczania oraz wzmocnienie edukacji na poziomie uniwersyteckim. Istotne jest również wykorzystanie okazji do edukacji przygodnej ze strony profesjonalistów medycznych.

Na podstawie przesłanych recenzji można sformułować wniosek: tematyka prac w osiągnięciu naukowym jest aktualna i nawiązuje do wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia powiązanych z zachowaniami zdrowotnymi. Badania stanowią wkład w rozwój zdrowia publicznego ukazując obszary wymagające podjęcia interwencji celem poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, a zwłaszcza kształtowania prawidłowych zachowań zdrowotnych oraz uświadamiania powiązania między zachowaniami zdrowotnymi a stanem zdrowia jednostek. Wyniki powinny być przedstawione decydentom mającym wpływ na decyzje i działania w zakresie polityki zdrowotnej. Mogą także posłużyć modyfikacjom w programach nauczania (od szkoły podstawowej po kształcenie uniwersyteckie) w zakresie dokładniejszego omawiania zachowań zdrowotnych i czynników je warunkujących.

Dr Ewelina Chawłowska wykazała się solidnym dorobkiem naukowym, świadczącym o dobrej znajomości obszaru prowadzonych badań. Konsekwentnie realizowała badania z zakresu alfabetyzmu zdrowotnego i zachowań zdrowotnych. Nawiązana współpraca międzynarodowa oraz koordynowanie i udział w projektach krajowych i zagranicznych wpłynęły na pozyskanie przez dr E. Chawłowską cennych doświadczeń z zakresu zdrowia międzynarodowego.

Po dokonaniu szczegółowej analizy dorobku naukowego, aktywności organizacyjnej, współpracy międzynarodowej, osiągnięć dydaktycznych oraz osiągnięcia naukowego pt: „Ocena alfabetyzmu zdrowotnego, wiedzy i zachowań zdrowotnych w wybranych populacjach” recenzenci zgodnie stwierdzili, że przedstawiony dorobek spełnia kryteria formalne i merytoryczne w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego określone w art.219 ustawy z dnia 20 lipca 2018r Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wymagane do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Na tej podstawie wnioskuje do Rady Kolegium Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu o dopuszczenie dr n.med. Eweliny Chawłowskiej do dalszych etapów w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Elżbieta Mikiciuk-Olasik

Przewodnicząca Komisji Habilitacyjnej